

Зборник радова
РЕПУБЛИКА СРПСКА –
ПОЛОЖАЈ, ИСТОРИЈА,
ИДЕНТИТЕТ

Преиледни научни рад

УДК 334.72:351.076/.07
7(497.6RS)“1992/1995“

DOI 10.7251/
RCIRZ2201089L

Запримљено: 30.11.2022.
Одобрено: 05.12.2022.

СТВАРАЊЕ ИНСТИТУЦИЈА, ЈАВНИХ УСТАНОВА И ПРЕДУЗЕЋА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ (1992–1995)

Проф. др Горан Латиновић^{1*}

Универзитет у Бањој Луци
Филозофски факултет

Сажетак: У раду је учињен покушај да се опише процес стварања институција, јавних установа и предузећа Републике Српске, без детаљнијег приказивања њихових надлежности. Скренута је пажња и на усвајање појединих закона који су имали нарочити значај за функционисање државе, односно њених институција, јавних установа и предузећа, како оних чије је стварање започело 1992, тако и оних која су постојала од раније, а која су се нашла на територији Републике Српске. Један број закона, одлука, уредби, наредби, рјешења, упутстава и правилника, који су донесени од 1992. до 1995. и који су такође имали значај за државу и њено функционисање, нису предмет овог рада. Истраживање је морало остати ограничено на *Службени гласник*, као једини доступан и поуздан извор јер су архиве председника Републике Српске, Народне скупштине Републике Српске и Владе Републике Српске само дјелимично сачуване, а истраживачима тешко доступне.

Кључне ријечи: Скупштина српског народа у Босни и Херцеговини, Република Српска Босна и Херцеговина, Република српског народа Босне и Херцеговине, Српска Република Босна и Херцеговина, Српска Република, Република Српска, држава, институције, јавне установе и предузећа.

¹ goran.latinovic@ff.unibl.org

Стварање Републике Српске, а тиме и њених институција, јавних установа и предузећа започело је оснивањем Скупштине српског народа у Босни и Херцеговини 24. октобра 1991. Наиме, средином октобра 1991. у Скупштини Босне и Херцеговине извршен је уставни пуч, односно противправно је заказан наставак сједнице, иако је она већ била окончана, а предсједник Скупштине БиХ и српски посланици напустили скупштинску салу. Послије њиховог одласка, муслиманско-хрватска коалиција нелегално је наставила рад и изгласала Меморандум о сувереној Босни и Херцеговини и Платформу о уставном уређењу Босне и Херцеговине, чиме су грубо прекршени Устав Босне и Херцеговине и Пословник о раду Скупштине БиХ. Неуставне одлуке представника муслиманског и хрватског народа и њихово наметање против воље представника српског народа, довели су до тога да српски посланици, њих 83 од 86, напусте Скупштину Босне и Херцеговине и најаве да ће основати своју скупштину, уколико донесене одлуке не буду повучене. Тако су посланици Српске демократске странке и Српског покрета обнове у Скупштини Босне и Херцеговине 24. октобра 1991. донијели Одлуку о оснивању Скупштине српског народа у Босни и Херцеговини, као највишег представничког и законодавног органа српског народа у Босни и Херцеговини. Одлука је донесена на основу уставом утврђеног права на самоопредјељење, укључујући и право на отцјепљење. Одлучено је да посланици Скупштине српског народа у Босни и Херцеговини „постају и други посланици Скупштине Босне и Херцеговине српске националности потписивањем изјаве о приступању овој скупштини”. Такође, речено је да ће Скупштина српског народа у Босни и Херцеговини разматрати и одлучивати о питањима која се односе на „остваривање равноправности српског народа са осталим народима и народностима који живе у Босни и Херцеговини и заштиту интереса српског народа уколико би ти интереси били угрожени одлукама Скупштине СРБиХ”.²

Оснивањем Скупштине српског народа у Босни и Херцеговини започело је стварање Републике Српске и њених институција, прије формалног проглашења Републике српског народа Босне и Херцеговине 9. јануара 1992.³

На основу Одлуке од 24. октобра 1991. године, Скупштина српског народа у Босни и Херцеговини била је прва и основна институција која је својим радом стварала и друге институције. Скупштина је већ на другој

² *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 1, Сарајево, сриједа 15. јануар 1992, 1.

³ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 2, Сарајево, понедељак 27. јануар 1992, 1–2.

сједници, одржаној 21. новембра 1991. године, донијела Одлуку о верификацији проглашених српских аутономних области у Босни и Херцеговини, тј. Аутономне регије Крајина, Српске аутономне области Херцеговина, Српске аутономне области романијско-бирчанске, Српске аутономне области Семберија и Српске аутономне области Сјеверна Босна. У Одлуци је речено да ће се статус општина у граду Сарајеву, као и дијелова града у којима српски народ представља већину, уредити посебним прописом. Српске аутономне регије и области су „у саставу Босне и Херцеговине, као федералне јединице у заједничкој држави Југославији”. На истој сједници, Скупштина је донијела Закључке којима је предложено Клубу српских посланика у Скупштини СРБиХ да покрене поступак у Скупштини СРБиХ „за подјелу имовине у заједничким гласилима и стварање посебних радио и ТВ канала”, чиме се из дијела имовине у заједничким гласилима ствара основ „за отварање српске радио-телевизије у Босни и Херцеговини која ће о свом народу информисати објективно, истинито и праведно”.⁴

На трећој сједници, одржаној 11. децембра 1991, Скупштина је донијела Препоруку о оснивању скупштина општина у Босни и Херцеговини. Препоручено је да клубови одборника Српске демократске странке у скупштинама општина у Босни и Херцеговини, „у којима се прегласавањем намећу одлуке противне интересима српског народа”, донесу одлуке о оснивању скупштина општина српског народа. На четвртој сједници, одржаној 21. децембра 1991, Скупштина је донијела Одлуку да се приступи формирању Републике Српске Босне и Херцеговине, „као федералне јединице у саставу савезне државе Југославије, у случају да хрватска и муслиманска национална заједница одлуче да промијене свој однос према Југославији”. Одлука је донесена у складу са резултатима плебисцита српског народа у Босни и Херцеговини, одржаног 9. и 10. новембра 1991, а речено је да ће се Република Српска Босна и Херцеговина формирати „најкасније до Српске нове 1992. године”. На истој сједници, Скупштина је донијела Одлуку о образовању и избору Министарског савјета Скупштине српског народа у Босни и Херцеговини. Министарски савјет чинили су предсједник, 18 министара и пет предсједника влада српских аутономних области у Босни и Херцеговини (САО Источна Херцеговина, САО Босанска Крајина, САО Романије, САО Семберија и САО Сјеверна Босна). Министри су именовани за: 1. правосуђе и управу, 2. унутрашње послове, 3. народну одбрану, 4. финансије, 5. пољопривреду, шумарство и водопривреду, 6. информације,

⁴ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 1, Сарајево, сриједа 15. јануар 1992, 8–9.

7. питања бораца и војних инвалида, 8. привреду, 9. међународну сарадњу, 10. образовање, науку, културу и физичку културу, 11. здравство, рад и социјалну заштиту, 12. просторно уређење и заштиту околине, 13. саобраћај и везе, 14. развој, као и четири министра без ресора.⁵

Скупштина је 9. јануара 1992. донијела Декларацију о проглашењу Републике српског народа Босне и Херцеговине, и то на подручјима „српских аутономних регија и области и других српских етничких цјелина у Босни и Херцеговини, укључујући и подручја на којима је српски народ остао у мањини због геноцида који је над њим извршен у Другом свјетском рату, а на основу плебисцита одржаног 9. и 10. новембра 1991. године на коме се српски народ изјаснио за останак у заједничкој држави Југославији.“ У Декларацији је речено да се Република српског народа Босне и Херцеговине налази у саставу савезне државе Југославије као њена федерална јединица и да ће се територијално разграничење са политичким заједницама других народа у Босни и Херцеговини, као и разрјешење других међусобних права и обавеза, извршити мирним путем и договором, уз уважавање етничких, историјских, правних, културних, економских, географских, комуникацијских и других битних критерија и уз поштовање принципа и правила међународног права. „До избора и конституисања нових органа и институција који ће бити установљени уставом Републике, функције државних органа у Републици обављаће садашња Скупштина српског народа у Босни и Херцеговини и Министарски савјет“, чије је сједиште у Сарајеву.⁶

Скупштина је 28. фебруара 1992. донијела Устав Српске Републике Босне и Херцеговине, којим је речено да је она држава српског народа и грађана који у њој живе, да њену територију чине подручја аутономних области, општина и других српских етничких цјелина, укључујући и подручја на којима је над српским народом извршен геноцид у Другом свјетском рату, да се Република, чији је главни град Сарајево, налази у саставу Југославије. Уставом је прописано да уставотворну и законодавну власт у Републици остварује Народна скупштина, да Републику представља и њено јединство изражава предсједник Републике, да извршну власт врши Влада, а да судска власт припада судовима. Послове државне управе обављају министарства и други републички органи управе, а Република има Народну банку, Службу за платни промет и финансијску контролу, Уставни суд,

⁵ Исто, 9–10.

⁶ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 2, Сарајево, понедељак 27. јануар 1992, 13–14.

Врховни суд, судове и јавна тужилаштва и јединице локалне самоуправе.⁷

Скупштина је 28. фебруара 1992. донијела Закон о Влади, којим је речено да се у Српској Републици Босни и Херцеговини образује Влада, са 13 ресора: 1. унутрашњи послови, 2. народна одбрана, 3. правда, 4. финансије, 5. инострани послови, 6. привреда, 7. пољопривреда, шумарство и водопривреда, 8. просторно уређење, грађевинарство и заштита околине, 9. саобраћај и везе, 10. развој, наука и технологија, 11. образовање, наука, култура и физичка култура, 12. здравство, рад, социјална заштита и породица и 13. информисање.⁸ На истој сједници, Скупштина је донијела и Закон о државној управи, Закон о народној одбрани, Закон о унутрашњим пословима, Закон о јавном информисању, Закон о Народној банци, Закон о Служби за платни промет и финансијску контролу, Закон о јавним приходима и јавним расходима и Одлуку о оснивању Радио-телевизије српског народа Босне и Херцеговине.⁹ Од нарочитог значаја био је Закон о министарствима, такође донесен 28. фебруара 1992, којим су утврђене надлежности 13 министарстава, а речено је да се „републички органи управе оснивају као министарства и републичке управе, а републичке управне организације као републички заводи и републичке дирекције“.¹⁰

Влада Српске Републике Босне и Херцеговине донијела је 15. априла 1992. Одлуку о оснивању политичког и економског представништва Српске Републике Босне и Херцеговине у Београду,¹¹ 20. априла 1992. Одлуку о формирању финансијске полиције Српске Републике Босне и Херцеговине,¹² 27. априла 1992. Одлуку о оснивању Дирекције робних резерви у Српској Републици Босни и Херцеговини,¹³ а 29. априла 1992. Одлуку о оснивању политичког и економског представништва Српске Републике Босне и Херцеговине у Подгорици и Ужицу.¹⁴ Предсједништво Српске Републике

⁷ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 3, Сарајево, понедељак 16. март 1992, 17–18, 22. и 24–25.

⁸ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 4, Сарајево, понедељак 23. март 1992, 53.

⁹ *Исто*, 55–116.

¹⁰ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 5, Сарајево, субота 9. мај 1992, 117.

¹¹ *Исто*, 123–124.

¹² *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 10, Сарајево, уторак 30. јун 1992, 369.

¹³ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 5, Сарајево, субота 9. мај 1992, 123–124.

¹⁴ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 10, Сарајево, уторак

Босне и Херцеговине донијело је 15. априла 1992. Одлуку о формирању Српске новинске агенције „СРНА“, а 1. маја 1992. Одлуку о оснивању казнено-поправних организација на територији Српске Републике Босне и Херцеговине. Скупштина српског народа у Босни и Херцеговини донијела је 12. маја 1992. Одлуку о формирању Војске Српске Републике Босне и Херцеговине, Закон о порезу на промет производа и услуга, Одлуку о избору чланова Предсједништва Српске Републике Босне и Херцеговине, у које су изабрани Радован Караџић, Биљана Плавшић и Никола Кољевић, затим Одлуку о изгледу и облику заставе Српске Републике Босне и Херцеговине, Одлуку о утврђивању граничног појаса, облика и садржаја граничног обиљежја Српске Републике Босне и Херцеговине,¹⁵ Одлуку о оснивању привредних комора у Српској Републици Босни и Херцеговини¹⁶ и Одлуку о оснивању Народне банке, са сједиштем у Бањој Луци.¹⁷

Предсједништво Српске Републике Босне и Херцеговине донијело је 31. маја 1992. Одлуку о образовању ратних предсједништава у општинама за вријеме непосредне ратне опасности или ратног стања,¹⁸ а 1. јуна 1992. Закон о одбрани и Закон о војсци.¹⁹ Влада Српске Републике Босне и Херцеговине донијела је 24. маја 1992. Одлуку о оснивању Јавног жељезничког транспортног предузећа Српске Републике Босне и Херцеговине, са сједиштем у Бањој Луци, Одлуку о оснивању Јединственог јавног предузећа ПТТ саобраћаја Српске Републике Босне и Херцеговине, са привременим сједиштем у Сокоцу, и Одлуку о оснивању Фонда за путеве Српске Републике Босне и Херцеговине, са сједиштем у Палама, затим 31. маја 1992. Одлуку о оснивању Архива Српске Републике Босне и Херцеговине, са сједиштем у Сарајеву, а наредног дана и Одлуку о оснивању Народне библиотеке Српске Републике Босне и Херцеговине, чије је сједиште у „главном граду Српске Републике Босне и Херцеговине“. Влада је 2. јуна 1992. донијела Одлуку о оснивању Јединственог јавног предузећа за производњу,

30. јун 1992, 368–369.

¹⁵ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 6, Бања Лука, уторак 12–17. мај 1992, 219. и 235–238.

¹⁶ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 8, Сарајево, понедјељак 8. јун 1992, 306.

¹⁷ *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 16, Сарајево, сриједа 30. септембар 1992, 680.

¹⁸ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 8, Сарајево, понедјељак 8. јун 1992, 307.

¹⁹ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 7, Сарајево, понедјељак 1. јун 1992, 249–297.

пренос и дистрибуцију електричне енергије „Електропривреда“ Српске Републике Босне и Херцеговине, са привременим сједиштем у Палама,²⁰ а пет дана касније и Одлуку о оснивању Народног позоришта Српске Републике Босне и Херцеговине, са сједиштем у главном граду. Влада је 7. јуна 1992. основала и Завод за физичку културу Српске Републике Босне и Херцеговине, такође са сједиштем у Сарајеву, наредног дана Јавно предузеће шумарства Српске Републике Босне и Херцеговине, са сједиштем у Бањој Луци,²¹ а 16. јуна 1992. и Одлуку о оснивању Јединственог јавног водопривредног предузећа „Водопривреда Босне и Херцеговине“ на подручју Српске Републике Босне и Херцеговине, са сједиштем у Палама.²²

Предсједништво Српске Републике Босне и Херцеговине донијело је 8. јуна 1992. Одлуку о оснивању Казнено-поправног дома у Бањој Луци, а 13. јуна 1992. Закон о царинској служби и Закон о Црвеном крсту Српске Републике Босне и Херцеговине.²³ Предсједништво је 15. јуна 1992. донијело Закон о издавању и увођењу новца Српске Републике Босне и Херцеговине, 16. јуна 1992. Одлуку о оснивању Казнено-поправног дома Бутмир – Илица, 17. јуна 1992. Одлуку о оснивању Државног документационог центра за истраживање ратних злочина против припадника српског народа, са сједиштем у Сарајеву, а три дана касније и Одлуку о оснивању Јавног фонда за пензијско и инвалидско осигурање Српске Републике Босне и Херцеговине.²⁴ Предсједништво је 25. јуна 1992. донијело Закон о печатима и Одлуку о оснивању Казнено-поправног дома у Бијељини, 2. јула 1992. донијело је Закон о министарствима, којим је прописано да Влада Српске Републике Босне и Херцеговине има 15 министарстава: 1. одбране, 2. унутрашњих послова, 3. правосуђа и управе, 4. иностраних послова, 5. финансија, 6. обнове и развоја, 7. грађења, просторног уређења и саобраћаја, 8. образовања, науке, културе и вјера, 9. трговине и снабдијевања, 10. индустрије и енергетике, 11. пољопривреде, шумарства и водопривреде, 12. здравља, рада и социјалне заштите, 13. за избјеглице и хуманитарну

²⁰ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 8, Сарајево, понедељак 8. јун 1992, 313–316.

²¹ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 9, Сарајево, субота 13. јун 1992, 332–333.

²² *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 10, Сарајево, уторак 30. јун 1992, 360.

²³ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 9, Сарајево, субота 13. јун 1992, 321, 325. и 328.

²⁴ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 10, Сарајево, уторак 30. јун 1992, 341, 343, 346. и 348.

помоћ, 14. информација и 15. за питање бораца и жртава рата. Министарства су републички органи управе, а републичке управне организације су: Републички завод за статистику, Републички хидрометеоролошки завод, Републички завод за цијене (у оквиру Министарства трговине и снабдијевања), Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа (у оквиру Министарства образовања, науке, културе и вјера), Републичка дирекција за робне резерве (у оквиру Министарства трговине и снабдијевања), Републичка дирекција за избјеглице и хуманитарну помоћ и Комитет за везе са Србима изван Српске Републике Босне и Херцеговине (у оквиру Министарства иностраних послова).²⁵

Влада Српске Републике Босне и Херцеговине донијела је 10. јула 1992. Одлуку о оснивању Јавног филмског предузећа Српске Републике Босне и Херцеговине, са привременим сједиштем у Палама, и Одлуку о оснивању Галерије ликовних умјетности Српске Републике Босне и Херцеговине, са сједиштем у Сарајеву, а 16. јула 1992. и Одлуку о оснивању Института за економику и развој Српске Републике Босне и Херцеговине, такође са сједиштем у главном граду. Влада је 14. јула 1992. донијела Уредбу о граничним прелазима и контроли преласка границе Српске Републике Босне и Херцеговине, којом је одређено 25 граничних прелаза, и Рјешење о оснивању шест царинарница на подручју Републике. Предсједништво Српске Републике Босне и Херцеговине донијело је 27. јула 1992. Одлуку о оснивању Јавног фонда здравствене заштите и здравственог осигурања Српске Републике Босне и Херцеговине.²⁶ Два дана касније, Влада Српске Републике Босне и Херцеговине донијела је Одлуку о оснивању Економског бироа у Београду, чиме је престала да важи ранија Одлука о оснивању политичко-економског представништва, као и Одлуку о оснивању Управе царина Српске Републике Босне и Херцеговине, са привременим сједиштем у Зворнику, а 1. августа 1992. основан је и Ауто-мото савез Српске Републике Босне и Херцеговине, са сједиштем у Сарајеву.²⁷ Истог дана, Предсједништво Српске Републике Босне и Херцеговине донијело је Одлуку о оснивању Пољопривредног факултета у Бањој Луци.²⁸ Скупштина је

²⁵ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 11, Сарајево, понедељак 13. јул 1992, 377–381, 390. и 401.

²⁶ *Службени гласник српског народа у Босни и Херцеговини*, год. I, бр. 12, Сарајево, петак 31. јул 1992, 422–423, 429. и 435–437.

²⁷ *Службени гласник Српске Републике Босне и Херцеговине*, год. I, бр. 13, Сарајево, понедељак 10. август 1992, 486, 488. и 491.

²⁸ *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 16, Сарајево, сриједа 30. септембар 1992, 669–670.

12. августа 1992. донијела Одлуку о оснивању Врховног суда Српске Републике Босне и Херцеговине,²⁹ а Влада је 20. августа 1992. донијела Одлуку о оснивању Лутрије Српске Републике Босне и Херцеговине, са сједиштем у Сарајеву,³⁰ 11. септембра 1992. Одлуку о оснивању Завода за заштиту здравља Републике Српске, са привременим сједиштем у Бањој Луци,³¹ и 12. септембра 1992. Одлуку о формирању Девизног инспектората Републике Српске, са сједиштем у Бањој Луци.³²

Предсједништво Српске Републике донијело је 12. септембра 1992. Одлуку о промјени сједишта Шумарског факултета у Сарајеву, који је пресељен у Бању Луку, као и Одлуку о промјени назива и сједишта Школе за унутрашње послове „Мијо Керошевић Гуја“, која је постала Средња школа за унутрашње послове и која је пресељена из Сарајева у Бању Луку.³³ Народна скупштина Републике Српске на сједници одржаној 14. септембра 1992. донијела је Одлуку о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву и њиховом удруживању у Универзитет у Сарајеву Републике Српске, Одлуку о издвајању високошколских установа из Универзитета у Мостару и њиховом удруживању у Универзитет у Мостару Републике Српске и Одлуку о издвајању високошколских установа из Универзитета у Тузли и њиховом удруживању у Универзитет у Тузли Републике Српске. Такође, Скупштина је донијела Одлуку о промјени назива листа *Глас у Глас српски* и проглашењу за дневни лист, као и Одлуку о проглашењу *Јавности* за недјељник Републике Српске.³⁴ Наредног дана, Скупштина је донијела Закон о Влади Републике Српске, којим су дефинисани њени послови као органа извршне власти, њен састав, права и дужности њеног предсједника и чланова, њен однос према Народној скупштини, којој је одговорна за свој рад, према предсједнику Републике и др. На истој сједници, Народна скупштина донијела је Закон о измјенама и допунама Закона о министарствима Републике Српске, којим су утврђена нова министарства: Министарство саобраћаја и веза, Министарство образовања, науке и културе,

²⁹ *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 19, Сарајево, петак 18. децембар 1992, 792.

³⁰ *Службени гласник Српске Републике Босне и Херцеговине*, год. I, бр. 14, Сарајево, понедељак 7. септембар 1992, 543.

³¹ *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 17, Сарајево, понедељак 9. новембар 1992, 738–739.

³² *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 16, Сарајево, сриједа 30. септембар 1992, 680.

³³ *Исто*, 670–671.

³⁴ *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 17, Сарајево, понедељак 20. новембар 1992, 726–727. и 756–757.

Министарство за урбанизам, стамбено-комуналне дјелатности и грађевинарство, Министарство за економске односе са иностранством и Министарство вјера. Такође, Народна скупштина донијела је и Закон о Народној банци, као организацији Српске Републике.³⁵

Влада Републике Српске донијела је 21. септембра 1992. Одлуку о оснивању Јавног предузећа за медицинско снабдијевање „Србофарм“, са сједиштем у Бањој Луци, 26. септембра 1992. Одлуку о оснивању Републичког издавачког завода „Просвета“, са сједиштем у главном граду Републике Српске, а 19. октобра 1992. Одлуку о оснивању Института за геолошка истраживања, са сједиштем у Илици.³⁶ Предсједништво Републике Српске донијело је 26. октобра 1992. Одлуку о оснивању ауто-сервиса Предсједништва и Скупштине Републике Српске.³⁷ Народна скупштина Републике Српске донијела је 31. октобра 1992. Закон о јавним службама, Закон о банкама и другим финансијским организацијама, Закон о печатима, Закон о адвокатури и Закон о дирекцији за приватизацију и развој.³⁸ Такође, Скупштина је донијела Одлуку о оснивању Јавног предузећа „Радио-телевизија Републике Српске“, са привременим сједиштем у Сарајеву, које чине: Радио-телевизијски студио Сарајево (Пале), Радио-телевизијски студио Бања Лука, Информативно-технички центар Бијељина, Информативно-технички центар Требиње и Радио-дифузија Републике Српске,³⁹ као и Одлуку о оснивању Јавног предузећа за информативну, издавачку и графичку дјелатност „Глас српски“ у Бањој Луци.⁴⁰ Истог дана, Скупштина је промијенила називе неколико општина и насељених мјеста у Републици Српској: Босански Петровац у Петровац, Босанско Грахово у Грахово, Босанска Крупа у Крупа на Уни и Скендер Вакуф у Кнежево.⁴¹ Влада

³⁵ *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 15, Сарајево, уторак 29. септембар 1992, 572–575. и 614.

³⁶ *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 17, Сарајево, понедељак 9. новембар 1992, 738–740.

³⁷ *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 18, Сарајево, петак 20. новембар 1992, 754.

³⁸ *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 17, Сарајево, понедељак 9. новембар 1992, 698–717.

³⁹ *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 19, Сарајево, петак 18. децембар 1992, 789–790.

⁴⁰ *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 18, Сарајево, петак 20. новембар 1992, 756.

⁴¹ *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 17, Сарајево, понедељак 9. новембар 1992, 719–721.

Републике Српске донијела је 13. новембра 1992. Одлуку о оснивању Музеја Републике Српске, са сједиштем у Бањој Луци.⁴²

Народна скупштина Републике Српске донијела је 24. новембра 1992. Уставни закон о застави, грбу и химни Републике Српске, а 17. децембра 1992. Закон о држављанству српском и Закон о славама и светковинама. Истог дана, Народна скупштина утврдила је резултате гласања посланика, па је донијела Одлуку о проглашењу избора предсједника Републике Српске (Радован Караџић) и Одлуку о проглашењу избора потпредсједника Републике Српске (Никола Кољевић и Биљана Плавшић).⁴³ Скупштина је 17. децембра 1992. донијела и Закон о привредној комори и Закон о Републичком фонду заједничких резерви. Истог дана, Скупштина је промијенила називе неколико општина и насељених мјеста у Републици Српској: Босански Нови у Нови Град, Босанска Костајница у Српска Костајница и Босанска Дубица у Козарска Дубица.⁴⁴ На истој сједници, Народна скупштина је донијела Устав Републике Српске – пречишћени текст, као и Уставни закон за спровођење Устава Републике Српске.⁴⁵

Влада Републике Српске донијела је 17. фебруара 1993. Уредбу о оснивању ауто-сервиса Владе Републике Српске и 27. фебруара 1993. Одлуку о оснивању Института за испитивање материјала и конструкција Републике Српске, са сједиштем у Бањој Луци.⁴⁶ Предсједник Републике Српске донио је 10. марта 1993. Одлуку о оснивању Бироа Републике Српске у Савезној Републици Југославији, са сједиштем у Београду, али и са одјељењима у Подгорици, Новом Саду и Приштини, чиме су стављене ван снаге претходне одлуке о оснивању представништва у Београду.⁴⁷ Народна скупштина Републике Српске промијенила је 2. априла 1993. називе општина и насељених мјеста: Доњи Вакуф у Србобран и Босанска

⁴² *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 18, Сарајево, петак 20. новембар 1992, 772.

⁴³ *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 19, Сарајево, петак 18. децембар 1992, 782–787. и 789.

⁴⁴ *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 20, Сарајево, сриједа 30. децембар 1992, 805, 817. и 820.

⁴⁵ *Службени гласник Републике Српске*, год. I, бр. 21, Сарајево, четвртак 31. децембар 1992, 829–840.

⁴⁶ *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 2, Сарајево, петак 19. март 1993, 41, 43–44.

⁴⁷ *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 6, Сарајево, четвртак 20. мај 1993, 252–253.

Градишка у Градишка.⁴⁸ Предсједник Републике Српске је 10. априла 1993. донио Одлуку о образовању Службе предсједника Републике.⁴⁹ Скупштина је 25. априла 1993. донијела Закон о средњој школи, Царински закон, Закон о финансијском пословању, Закон о девизном пословању, Закон о спољнотрговинском пословању, Закон о социјалној заштити, Закон о избјеглицама и Закон о оснивању Фонда за хуманитарну помоћ „Свети Сава“, са сједиштем у Палама, као и Одлуку о оснивању Јавног фонда за пензијско и инвалидско осигурање, а 26. априла 1993. донијела је Закон о одликовањима и признањима.⁵⁰ Народна скупштина Републике Српске усвојила је 5. и 6. маја 1993. Закон о редовним судовима, из којег је видљиво да је у Републици Српској дјеловало 36 основних судова, пет виших судова и Врховни суд, као и Закон о јавном тужилаштву. На истој сједници, Скупштина је промијенила име општине и насељеног мјеста Титов Дрвар у Дрвар.⁵¹ Влада Републике Српске донијела је 2. јула 1993. Одлуку о формирању Јединственог предузећа Хидроелектране на Врбасу, са сједиштем у Мркоњић Граду, а у оквиру Јавног предузећа „Електропривреда“ Републике Српске.⁵²

Народна скупштина Републике Српске усвојила је 20. и 21. јула 1993. низ закона: Закон о здравственом осигурању, Закон о здравственој заштити, Закон о Уставном суду Републике Српске, Закон о универзитету, Закон о енергетској инспекцији, Закон о играма на срећу и Закон о оружју и муницији.⁵³ На истој сједници, Скупштина је промијенила назив Босанског Петровог Села у Петрово и формирала општину и донијела Одлуку о оснивању Више школе за спољну трговину, са сједиштем у Бијељини.⁵⁴ Народна скупштина усвојила је 10. септембра 1993. Закон о рачуноводству, Закон о

⁴⁸ *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 3, Сарајево, понедељак 12. април 1993, 58–59.

⁴⁹ *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 7, Сарајево, петак 11. јун 1993, 273.

⁵⁰ *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 4, Сарајево, сриједа 28. април 1993, 89–92, 107–148. и 150–151; *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 5, Сарајево, петак 30. април 1993, 157–205.

⁵¹ *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 6, Сарајево, четвртак 20. мај 1993, 237–252.

⁵² *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 10, Сарајево, четвртак 15. јул 1993, 374.

⁵³ *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 12, Сарајево, понедељак 9. август 1993, 461–503; *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 13, Сарајево, петак 20. август 1993, 517–524.

⁵⁴ *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 12, Сарајево, понедељак 9. август 1993, 505–507.

правосудном испиту, Закон о испиту за судије за прекршаје и Закон о јавном правобранилаштву.⁵⁵ Влада Републике Српске донијела је 23. октобра 1993. Одлуку о оснивању републичке установе за културно-уметничке делатности „Срна фест”, са сједиштем у главном граду Републике Српске.⁵⁶ Предсједник Републике Српске донио је 27. октобра 1993. Одлуку о оснивању Канцеларије Републике Српске у Лондону, под називом „London consultancy ltd”,⁵⁷ а Влада Републике Српске донијела је 10. новембра 1993. Одлуку о образовању Економског савјета Владе Републике Српске и Правног савјета Владе Републике Српске.⁵⁸ Влада је 25. новембра 1993. донијела Одлуку о оснивању Клиничког центра Медицинског факултета Сарајево, са сједиштем у Сарајеву, а у чији састав су ушли: Институт за васкуларне болести „Др Ернест Грин” Сарајево, Клиника за туберкулозу и одређене хроничне плућне болести Касиндо и Институт за физијатрију и рехабилитацију Илиџа, које су издвојене из састава Универзитетског медицинског центра Сарајево, затим Општа болница Фоча, Психијатријска болница Соколац, Војна болница Коран и Војна болница „Жица” Блажуј.⁵⁹ Народна скупштина Републике Српске усвојила је 30. децембра 1993. Закон о радним односима, Закон о запошљавању и остваривању права незапослених лица и промијенила је назив општине и насељеног мјеста Фоча у Србиње.⁶⁰ На истој сједници Скупштина је усвојила Закон о Академији наука и умјетности Републике Српске, којим је основана највиша научна и умјетничка установа у Републици Српској, затим Закон о заштити на раду, Закон о библиотечкој дјелатности, Закон о просвјетној инспекцији и Одлуку о оснивању Јавног предузећа „Српска радио телевизија”, са сједиштем у Сарајеву.⁶¹ Такође, Скупштина је усвојила и Закон о војном тужилаштву, Закон о војним судовима, Закон о пензијском и инвалидском осигурању,

⁵⁵ *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 17, Сарајево, сриједна 22. септембар 1993, 683–697. и 702–708.

⁵⁶ *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 22, Сарајево, петак 26. новембар 1993, 882.

⁵⁷ *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 20, Сарајево, петак 29. октобар 1993, 793.

⁵⁸ *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 22, Сарајево, петак 26. новембар 1993, 879–880.

⁵⁹ *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 23, Сарајево, петак 10. децембар 1993, 929–930.

⁶⁰ *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 25, Сарајево, четвртак 30. децембар 1993, 957–967. и 977.

⁶¹ *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 26, Сарајево, четвртак 30. децембар 1993, 1009–1029.

Закон о пребивалишту и боравишту грађана и Одлуку о промовисању дневног листа *Глас српски* у дневне новине Републике Српске и Републике Српске Крајине.⁶²

Влада Републике Српске донијела је 3. јануара 1994. Одлуку о оснивању граничних ветеринарских станица, а предсједник Републике Српске основао је 7. фебруара 1994. Савјет за безбједност Републике Српске, као савјетодавног тијела предсједника Републике, који су чинили: предсједник Народне скупштине Републике Српске, предсједник Владе Републике Српске, командант Главног штаба Војске Републике Српске, министар одбране, министар унутрашњих послова, министар иностраних послова, руководилац Службе јавне безбједности, руководилац Службе државне безбједности, помоћник команданта ГШ ВРС за обавјештајно-безбједносне послове и савјетник предсједника Републике за безбједност.⁶³ Влада је 19. фебруара 1994. донијела Уредбу о новом динару, као средству плаћања на територији Републике Српске,⁶⁴ 27. априла 1994. Одлуку о оснивању Галерије ликовних умјетности Републике Српске, са привременим сједиштем у Бањој Луци, чиме је престала да важи Одлука о оснивању Галерије ликовних умјетности Српске Републике Босне и Херцеговине из јула 1992,⁶⁵ а 30. маја 1994. и Одлуку о оснивању Јавног предузећа Геодетски завод Републике Српске, са сједиштем у Бањој Луци.⁶⁶ Народна скупштина донијела је 10. и 11. маја 1994. Закон о Народној банци и Закон о банкама и другим финансијским организацијама,⁶⁷ а 31. маја 1994. Закон о територијалној организацији и локалној самоуправи, којим је утврђено 80 општина у Републици Српској, Закон о избору народних посланика и одборника, Закон о државној управи, Закон о радним односима у државним органима,⁶⁸ Закон о платном промету, Закон о шумама, Закон о вишој школи,⁶⁹ Закон о

⁶² *Службени гласник Републике Српске*, год. II, бр. 27, Сарајево, петак 31. децембар 1993, 1058–1067, 1091–1116. и 1120.

⁶³ *Службени гласник Републике Српске*, год. III, бр. 2, Сарајево, понедељак 21. фебруар 1994, 33. и 44.

⁶⁴ *Службени гласник Републике Српске*, год. III, бр. 3, Сарајево, субота 26. фебруар 1994, 81.

⁶⁵ *Службени гласник Републике Српске*, год. III, бр. 9, Сарајево, понедељак 30. мај 1994, 337–338.

⁶⁶ *Службени гласник Републике Српске*, год. III, бр. 11, Сарајево, понедељак 13. јун 1994, 422.

⁶⁷ *Службени гласник Републике Српске*, год. III, бр. 8, Сарајево, петак 20. мај 1994, 261–275.

⁶⁸ *Службени гласник Републике Српске*, год. III, бр. 11, Сарајево, понедељак 13. јун 1994, 389–418.

⁶⁹ *Службени гласник Републике Српске*, год. III, бр. 13, Сарајево, понедељак 20. јун 1994, 492–516.

производњи и промету лијекова, Закон о санитарној инспекцији, Закон о издавачкој дјелатности и Закон о задужбинама, фондацијама и фондовима.⁷⁰ Влада Републике Српске донијела је 20. јуна 1994. одлуке о оснивању Завода за заштиту здравља Републике Српске, са сједиштем у Бањој Луци, Клиничког центра Бања Лука и општих болница у Србињу, Добоју, Приједору, Дрвару, Блажују код Сарајева, Брчком, Градишци, Зворнику, Бијељини, Касиндолу код Сарајева и Требињу.⁷¹ Влада је 24. августа 1994. донијела Одлуку о оснивању Народног позоришта Републике Српске, са привременим сједиштем у Бањој Луци, чиме је престала да важи Одлука о оснивању Народног позоришта Српске Републике Босне и Херцеговине из јуна 1992.⁷² Народна скупштина Републике Српске усвојила је 23. новембра 1994. Закон о Уставном суду Републике Српске,⁷³ а 29. и 30. децембра 1994. Закон о туризму и угоститељству и Закон о јавним смучарским теренима.⁷⁴

Влада Републике Српске донијела је 28. јануара 1995. Одлуку о оснивању Дома за пензионере и стара лица Неџарићи, са сједиштем у Српском Сарајеву,⁷⁵ а Народна скупштина Републике Српске усвојила је 11. марта 1995. Закон о државним предузећима.⁷⁶ Влада Републике Српске, уз сагласност предсједника Републике Српске и Народне скупштине Републике Српске, донијела је 28. марта 1995. Уредбу о републичком протоколу, као заједничкој служби предсједника Републике, Скупштине и Владе.⁷⁷ Народна скупштина је 14. јуна 1995. усвојила Закон о рударству,⁷⁸ Закон о путевима, Закон о културним добрима, Закон о комуналним дјелатностима

⁷⁰ *Службени гласник Републике Српске*, год. III, бр. 14, Сарајево, сриједа 29. јун 1994, 521–532. и 537–542.

⁷¹ *Службени гласник Републике Српске*, год. III, бр. 15, Сарајево, понедељак 11. јул 1994, 555–572.

⁷² *Службени гласник Републике Српске*, год. III, бр. 23, Сарајево, четвртак 15. септембар 1994, 715.

⁷³ *Службени гласник Републике Српске*, год. III, бр. 29, Сарајево, понедељак 28. новембар 1994, 793–797.

⁷⁴ *Службени гласник Републике Српске*, год. III, бр. 32, Сарајево, субота 31. децембар 1994, 872–879.

⁷⁵ *Службени гласник Републике Српске*, год. IV, бр. 2, Сарајево, понедељак 20. фебруар 1995, 15–16.

⁷⁶ *Службени гласник Републике Српске*, год. IV, бр. 3, Сарајево, уторак 14. март 1995, 45–54.

⁷⁷ *Службени гласник Републике Српске*, год. IV, бр. 6, Сарајево, сриједа 3. мај 1995, 153.

⁷⁸ *Службени гласник Републике Српске*, год. IV, бр. 10, Сарајево, четвртак 22. јун 1995, 263–278.

и Закон о здравственој заштити животиња и ветеринарској дјелатности.⁷⁹ Наредног дана, Скупштина је донијела Одлуку о оснивању Факултета за производњу и менаџмент, са сједиштем у Требињу, као чланице Универзитета у Сарајеву Републике Српске, а Влада је 1. јула 1995. донијела Одлуку о оснивању Више школе унутрашњих послова, са сједиштем у Бањој Луци.⁸⁰ Влада је 18. августа 1995. донијела Уредбу о оснивању ваздухопловног сервиса Републике Српске, као заједничког сервиса предсједника Републике, Скупштине и Владе,⁸¹ а десет дана касније Народна скупштина донијела је Одлуку о оснивању Архитектонско-грађевинског факултета, са сједиштем у Бањој Луци, као чланице Универзитета у Бањој Луци.⁸² Влада Републике Српске донијела је 22. августа 1995. Одлуку о оснивању Дома за дјецу и омладину ометену у развоју, са сједиштем у Приједору,⁸³ а Народна скупштина Републике Српске усвојила је 22. децембра 1995. Закон о избјеглицама и расељеним лицима.⁸⁴

На основу свега реченог може се закључити да је Народна скупштина била прва и основна институција која је својим радом стварала и друге институције, затим јавне установе и предузећа Републике Српске. Међутим, то су чинили и Влада и предсједник, односно Предсједништво Републике Српске, у складу са својим уставним надлежностима. Од посебног значаја било је стварање Војске Републике Српске као оружане силе која је бранила територију на којој су створане институције, јавне установе и предузећа и без које оне не би ни могле постојати. Већина институција створена је 1992, али је изградња државе настављена и наредних година. С обзиром на то да је Уставом Републике Српске речено да је њен главни град Сарајево, сједиште већине створених институција, јавних установа и предузећа било је у Сарајеву или његовим предграђима, што треба посматрати као дио ратног напора да се поједина градска и приградска насеља задрже у Републици Српској. Ипак, стварних услова за опстанак неких од новостворених институција, јавних установа и предузећа у Сарајеву није

⁷⁹ *Службени гласник Републике Српске*, год. IV, бр. 11, Сарајево, петак 23. јун 1995, 281–322.

⁸⁰ *Службени гласник Републике Српске*, год. IV, бр. 12, Сарајево, сриједа 5. јул 1995, 366. и 389.

⁸¹ *Службени гласник Републике Српске*, год. IV, бр. 16, Сарајево, петак 18. август 1995, 470.

⁸² *Службени гласник Републике Српске*, год. IV, бр. 18, Сарајево, сриједа 13. септембар 1995, 522.

⁸³ *Службени гласник Републике Српске*, год. IV, бр. 19, Сарајево, понедјељак 2. октобар 1995, 531–532.

⁸⁴ *Службени гласник Републике Српске*, год. IV, бр. 26, Сарајево, понедјељак 25. децембар 1995, 673–676.

било, па је одлучено да буду пресељене или основане у Бањој Луци, гдје су постојали бољи услови за њихов рад. То је нарочито дошло до изражаја након рата, кад су у напетим политичким околностима главне републичке институције пресељене у Бању Луку. Како било, стварање институција, али и јавних установа и предузећа, суштински је значило стварање државе јер њу осим људи и територије чини и власт, односно систем који она успостави. Уз јавне установе и предузећа која су одраније постојала, а која су се затекла на њеној територији, Република Српска грађена је и кроз стварање нових. Тај процес настављен је и након 1995, али су политичке околности у условима снажног притиска западних сила довеле до укидања појединих институција у оквиру преноса надлежности са Републике Српске на Босну и Херцеговину. Ипак, већина институција, јавних установа и предузећа Републике Српске створених од 1992. до 1995, опстала је упркос неповољним општим околностима, што говори о државотворној снази српског народа да оно што је изградио и стекао у рату, сачува у миру, без обзира на све чиниоце који су настојали да обезвриједе, обесмисле и сруше Републику Српску и њене институције.